

Základní zpravodajské formáty ČT

ČTENÁ ZPRÁVA (čtyři základní typy: prostá, s gerojšem, s grafikou, s živým podkresem)

Základní formát, kdy text – většinou čtený ze studia – doplňují sestříhané podkresy. Obvyklá stopáž je 15 – 30 vteřin. Ve vysílání s touto formou odbavují krátké a drobné informace, které není potřeba vysílat na větší ploše. V případě velmi aktuálních událostí funguje čtená zpráva taky jako první možné zpracování a její rychlé předání divákovi.

V případě, že podkresy obsahují zajímavý gerojš – zařazujeme jej v Událostech do vysílání. Tak, že moderátor se na čas odmlčí a po gerojši znovu pokračuje v textu.

V každých Událostech se teď objevuje taky čtená s grafikou, kde natočené podkresy nahrazuje jednoduchá grafika. Vhodné třeba pro krátké ekonomické zprávy (cena benzínu apod...)

Když je k dispozici zajímavý přímý přenos ze zahraničních zpravodajských agentur, používá se u čtené namísto předem sestříhaných podkresů plnění přímo z trasy (třeba přímý přenos z demonstrace na kyjevském Majdanu apod...)

--

ČTENÁ SE SYNCHRONEM

Využitelné v podobných případech jako čtená zpráva, tedy pro drobné informace, ke kterým ale existuje vhodné vyjádření jednoho nebo více aktérů. Průvodní text také většinou čte moderátor ze studia pod předem sestříhané podkresy. Po jednom nebo více synchronech může moderátor pokračovat ve čtení doplňujícího textu – a to znovu pod obraz. Pak jde o „čtenou se synchronem dočítanou“. Stand-upy reportérů místo synchronů se už v tomto formátu nepoužívají.

--

ROZEPSANÝ CRT

Nejsofistikovanější forma čtené zprávy. Používá se v případě, že zpráva není vhodná na reportáž, ale stojí za zaznamenání a objevuje se v ní víc synchronů, které je potřeba zvlášť uvádět. Vhodné třeba pro politiku – protože první část se může věnovat koalici a druhá opozičnímu názoru. Nejčastější provedení je čtená – synchron – čtená – synchron – dočítaná. Pro pestrost se využívají při vysílání grafická okna – moderátor je při čtení textu celou dobu v záběru a podkresy běží vedle něj.

--

REPORTÁŽ

Vyšší forma novinářské práce – moderátor jen krátce uvede sestříhaný, reportérem namluvený materiál. Obvyklá stopáž 1:30 – 2:30. Nejde o pouhý popis, ale spíše "vyprávění" o daném problému, proložené klíčovými synchrony aktérů. Kamera i mluvený text musejí ve shodě vést diváka - a staví faktický příběh (CHRONOLOGICKY, LINEÁRNĚ, KRUHOVĚ, RETROSTYLEM atd.) Vše se přitom vhodně doplňuje gerojši (ve zvukové stopě) nebo grafikou (v obrazové složce). Redaktor je aktivní a vystupuje v obraze formou smysluplných STAND-UPŮ – které musejí korespondovat s místem reportáže.

--

STAND-UP REPORTÁŽ

Specifická forma reportáže, pro případ, že danou informaci lze podat aktivním vyprávěním a ukazováním přímo z terénu. Používá se každý den alespoň jednou. Hodí se spíš pro zprávy z regionů nebo pro zahraniční zpravodaje, u politiky se použít nedá. Například když se otevřela po rekonstrukci Eiffelova věž, reportér několika stand-upy ukáže, co se změnilo a jak vypadá. Není nutné vkládat asynchrony nebo synchrony. Aktivita reportéra musí být o to větší a postup předem promyšlený. Jinak se formát snadno změní v monotónní nudu.

--

JPZ - "JDU, PTÁM SE, ZKOUŠÍM"

Jde o ryzí reportáž, kde autor diváka danou problematikou přímo provází - měla by v sobě shrnovat všechny možné reportážní postupy a vzájemnou kombinací vytvářet zajímavý obrazový materiál. Autor vstupuje do synchronů, doptává se přímo v obraze, promyšleně pracuje se stand-upy. Kamera je nápaditá, využívají se gerojše, obrazově i textově vytváříme ucelenou story s jasnou strukturou a odhalením "problému". Kamera může být dynamická i subjektivní - s využitím i efektních prvků kamerového snímání. Redaktor je "průvodcem děje", ale neměl by být explicitně přímým účastníkem - nestřílí ze samopalů, ale přímo na místě třeba spočítá počet výstřelů za daný časový úsek. Nebo jiný příklad: policie chystá převoz nebezpečného materiálu – reportér si trasu osobně projede a prostřednictvím kamery ukazuje, která kritická místa konvoj čekají apod. Je to syntéza všech reportážních postupů, co existují. V případě, že reportér jedná ve veřejném zájmu, může použít i skrytou kameru.

--

STORY /HLP REPORTÁŽ/

Reportážní formou autor představí silný lidský příběh nebo osud /nemusí jít i o živou osobu/. Žánr s publicistickými prvky - jako je forma medailonu či portrétu. Redaktor může i nemusí aktivně vystupovat v obraze - záleží na schopnostech respondenta a

jeho pohybu před kamerou. Převažují samozřejmě synchrony od jednoho jediného respondenta. Používají se i formální znaky publicistiky či dokumentu - gerojše v plné formě, dynamická subjektivní kamera, emotivní výpovědi. S těmito formálními znaky však opatrně zacházet - aby výsledek nebyl manipulativní a příliš jednostranný. Klíčové je zprostředkovat osud jednoho člověka – třeba někoho, kdo skočil do mrazivé vody a zachránil tak druhého, nebo někoho, kdo se zadlužil a přišel o všechno apod. Přeneseně se tak ale dá natočit i příběh věci - třeba vzácné památky (ztracené a znovu objevené). Samozřejmě příběh jako takový je žádoucí i v ostatních reportážích – konkrétní osud může ilustrovat změnu, kterou chystají politici nebo třeba ekonomický trend atd...

--

NO COMMENT

V případě, kdy jsou vynikající záběry, které samotné jasně vypovídají o určitém dění i bez mluveného komentáře, je žádoucí použít takzvaný no comment. Jde o sestřih záběrů s gerojši. Moderátor je uvádí krátkým studiem a slovy, že záběry nepotřebují komentář. Příkladem může být třeba novoroční ohňostroj nebo pieta k nějakému výročí (není potřeba komentovat, že se lidé modlí a pokládají květiny, když je to zřejmé ze záběrů). Tento formát se ale nepoužívá denně a je na zvážení, kdy ho lze zařadit.

--

DALŠÍ FORMÁTY V UDÁLOSTECH

Kromě výše zmíněných se používají i podpůrné další formáty:

1. VSTUP reportéra z akce, která se koná v době Událostí. I tady je vhodný aktivní přístup, i když rozhoduje situace. U referování z politické události je pochopitelně na místě střídmost, u vstupování třeba z povodní by měl reportér vyprávět, co zažil a názorně ukazovat, co je kolem něj. Je možné ho pokrývat podkresy.
2. Živý nebo předtočený ROZHOVOR s aktérem (nejčastěji politikem nebo úředníkem). Je možné ho pokrývat podkresy.
3. PLAZMA – čísla a data, která v grafické formě ukazuje moderátor ve studiu na plazmové obrazovce. Jde o důležitý formát pro vysvětlení a doplnění reportáží o ekonomických nebo složitých tématech.

ZÁVĚR

Všechny výše popsané formáty se využívají v Událostech denně a je vhodné je v každém scénáři prostřídat a kombinovat, aby relace neztratila svou dynamiku.

MGr. Jiří Venclík